אמרת לא. אמור מעתה שזה לא נקיטא אם אמרת בזכר שכן [איסור] אחד דחולין בעזרה קאכיל תאמר בנקיבה שיש שני איסורין חולין בעזרה ואיסור נבלה לכך מביאה חטאת העוף ואינו נאכל אלמא אית ליה [ה]דין שחיטה לעוף מן התורה וחולין שנשחטו בעזרה דאורייתא:

מתקיף לה רב אחא בריה דרב איקא דילמא תרין איסורין דרבנן. אכל דאורייתא לא הויין תרי איסורי אלין שחיטה לעוף מן התורה וחולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא ול"ע אם ההיקש דרשה גמורה היכי קאמר לא אם אמרת בזכר שכן איסור אחד תאמר בנקבה שכן שני איסורין דרבנן הא אין משיבים בהיקש ויש לומר דודאי ההיקש דרשה גמורה לענין שיש תקנה לספק יולדת במה שמביאה חטאת העוף אבל מה שאמר התנא שאינו נאכל מומרא דרבנן הוא ומן התורה הוא נאכל אלין שחיטה לעוף וחולין בעזרה אין דאורייתא ורבנן המחילו למ"ד דאית ליה בעלמא חולין שנשחטו בעזרה דאורייתא וקיימא לן בכל דוכתי דחטאת העוף בא על הספק ע"כ דרשה גמורה הוא שהרי מליקת העוף הוי כשחיטת חולין א] והכי מוכח כל הסוגיא כך לשון רש"י (בכריתות דף ז:):

לימא כתנאי וכו' עד שיביא שתי שערות. דהיינו מיום י"ג שנה ויום אחד ואילך רבי יוסי בר' יהודה אומר עד שיגיע לעונת נדרים היינו שנת י"ג די"ב שנה נדריו נבדקין: **ואע"ג** דהגיע לעונת נדרים [מדיר] ליה. דמופלא סמוך לאיש דרבנן דמן התורה הוא קטן וברשות אביו הוא: **כיון** דנפק ליה מרשותיה. בעצמו מצי לידור בנזיר אם ירצה תו לא מיחייב וכ"ע מופלא סמוך לאיש מדרבנן: **אתיא** דאורייתא. גזירות דאביו ודחי יציאתו מרשות אביו לגמרי הוי אלא מדרבנן ואפילו סמוך לאיש כי בדקינן ליה דיודע להפות: **ואיבעית** אימא כ"ע בדי לחנכו ומופלא סמוך לאיש דרבנן. וקשה היכי מצי סבר ב] לחנכו בפרק שני דחולין (דף כח.) משמע דיש שחיטה לעוף מן התורה וא"כ היכי אכיל מליקה וא"ל דלהך לישנא נימא דנייתי ולא יאכל כמו חטאת העוף שבא על הספק ג] [כפ' כל שעה] (פסחים דף כח.):

לימא הני תנאי בי הני. דפליגי אם מדירו [עד][3] שתי שערות אי עד שיגיע [לעונת נדרים ולימא] לאו דוקא דבזה ליכא שום דמוי וה"ל אכיל ד] בפרק כל שעה (שם דף לח.): **והביאו** לפני ר"ג לבדקו. פי' ר"ת בתוספות יום[4] הביאו לפני רבן גמליאל למר בדאית ליה ולמר כדאית ליה וקאמר ת"ק לידע אם הגיע שתי שערות אם לא הגיע אלא שיהיה יתר מבן ג' שנה ויום אחד **רבי** יוסי אומר. ובתוספתא[1] גרסינן ר' יוסי ב"ר יהודה: לידע אם הגיע לעונת נדרים. שהיה יתר מי"ב שנה ויום אחד דנדריו נבדקין: **אמר** לו רבי אל תצטער. אל תטרח לבדקו אני אם קטן אני אם גדול אני אם אהא בשביל עצמי והשתא ס"ל דה"ק אם קטן אני לגבי קבלת נדרים דהיינו לפני הגעתי לעונת נדרים ואם גדול אני לענין קבלת נדרים דהיינו כשהגיע לעונת נדרים ולכך קמייתי[5] הש"ס בשלמא לר' יוסי ב"ר יהודה דאמר דאף מי שהגיע לעונת נדרים לא מצי אביו מדיר ליה דקאמר אם קטן ואם גדול אני אהא בשביל עצמי דמשמע שאין אביו יכול להדירו:

ואמאי

לא אם אמרת בזכר שכן איסור אחד תאמר בנקבה ששני איסורין מאי שני איסורין לאו איסור נבילה וחולין בעזרה מתקיף לה רב אחא בריה דרב איקא ודילמא מיחייב עליה משום דמיתחזי כתרין איסורין מדרבנן לימא כתנאי עד מתי מדיר את בנו בנזיר [א]עד שיביא שתי שערות דברי רבי יוסי ברבי יהודה אומר עד שיגיע לעונת נדרים מאי לאו תנאי היא דרבי סבר הלכה היא בנזיר ואע"ג דהגיע לעונת נדרים מדיר ליה ואזיל עד דמייתי שתי שערות ור' יוסי ברבי יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים סבר כדי לחנכו במצות וכיון דנפיק מרשותיה תו לא מיחייב אמרי לא דכולי עלמא הלכה היא בנזיר והכא במופלא הסמוך לאיש קמיפלגי רבי סבר [ב]מופלא הסמוך לאיש דרבנן ואתיא דאורייתא דחיא דרבנן ור' יוסי בר' יהודה סבר [ב]מופלא הסמוך לאיש דאורייתא ואיבעית אימא דכולי עלמא כדי לחנכו במצות ומופלא הסמוך לאיש דרבנן היא רבי סבר אתי חינוך דרבנן ודחי מופלא הסמוך לאיש דרבנן ור' יוסי בר' יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים קסבר לא אתי חינוך דרבנן ודחי מופלא הסמוך לאיש *לימא הני תנאי כי הני תנאי דתניא [ג]מעשה ברבי חנינא שהדירו אביו בנזיר והביאו לפני רבן גמליאל והיה רבן גמליאל בודקו לידע אם הביא שתי שערות אם לא הביא רבי יוסי אומר לידע אם הגיע לעונת נדרים אם לאו אמר לו רבי אל תצטער לבודקני אם קטן אני אהיה בשביל עצמי אם גדול אני אהיה בשביל עצמי ונשקו על ראשו אמר מובטח אני בזה שמורה הלכה בישראל אמרו לא היו ימים מועטים עד שהורה הוראה בישראל בשלמא לרבי יוסי [ד] בר' יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים היינו דקאמר אם קטן אני אהיה בשביל [ה] אלא לרבי דאמר עד שיביא שתי שערות ואם גדול אני אהיה בשביל עצמי

א

אמרת לא אם אמרת בזכר. לכך הוא נאכל: **שכן.** אין בו אלא איסור אחד דאכילת שומן הוא מאי דאכל והשתא קמייתי חולין בעזרה: **תאמר בנקבה.** דדילמא רוח הפילה או דבר אלא נתחייבה עליה קרבן וקא פגע בשני איסורין: **מאי שני** (ג). דקאמר דקא משוי לה למליקה ואית בה איסור נבילה וחולין בעזרה אלמא דסבירא ליה לר' יוסי דשחיטת העוף מן התורה וחולין בעזרה מן התורה: ה"ג **מתקיף לה רב אחא בר איקא דילמא.** מאי שני איסורין [ד]בתרין איסורין מדרבנן דאיסור מליקה ואיסור חולין בעזרה ליתא אלא מדרבנן: **עד שיביא שתי שערות.** דהיינו (ד) עד בן [ה]אלא עשרה שנה דמבן י"ב שנה ועד י"ג שנה אם אדם יודע לשם מי נדר ולשם מי הקדיש דבריו קיימין והכי תנן במסכת נדה בפרק יולת דופן (דף מה:): **מאי לאו תנאי היא.** ורבי דאמר עד שיביא שתי שערות קסבר דהלכה היא בנזיר ומשום הכי [ג]מדיר ליה עד שיביא שתי שערות ואע"ג (ד) שהגיע לעונת נדרים: **ורבי יוסי בר' יהודה.** סבר דטעמא לא הוי אלא כדי לחנכו במצות והילכך כיון דהגיע לעונת נדרים ונפיק ליה מרשותיה תו לא מיחייב לחנכו במצות והיינו דקאמר עד שיגיע לעונת נדרים: **מופלא הסמוך לאיש.** קטן שיודע (ה) להפות ולומר [ו] בזמן שהוא סמוך לאיש [ה]דהיינו בן י"ג לשם מי נדר לשם מי [ו]קידש: **רבי סבר מופלא הסמוך לאיש מדרבנן הוא.** דבודקין את נדריו אם יודע למי נדר שמקיים את דבריו והילכך הלכה למשה מסיני היא בנזיר דהאב מדיר את בנו בנזיר אתי דאורייתא ודחי דרבנן: **ור' יוסי ברבי יהודה סבר מופלא הסמוך לאיש מדאורייתא.** נדרי מעלית הוו וכיון דמדאורייתא נפיק ליה מרשותיה דאב תו לא חייל עליה נדרי דאב. אין הוי מבן י"ג שנה ולא בפחות אלא מצינו בכל התורה שיהא קרוי איש בפחות מבן י"ג אבל בבן י"ג מצינו שקראו הכתוב איש כדכתיב (בראשית לד) ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי איש אחיו חרבו וגומרי שמעון ולוי בהיות שעתא בני י"ג שנה הוו והכולה לחשוב יצא ויתשובב ד): ה"ג **ואיבעית אימא דכולי עלמא כדי לחנכו במצות ומופלא הסמוך לאיש דרבנן ורבי.** דאמר עד שיביא שתי שערות [ו]דקסבר אתי חינוך כו': **רבי יוסי אומר לידע וכו' בשלמא לר' יוסי.** דאמר אינו מדיר את בנו אלא עד שיגיע לעונת נדרים: **היינו דקאמר אם קטן אני.** אלא הגעתי לעונת נדרים אהא מזיר בשביל אבא ואם גדול אני שהגעתי לעונת נדרים אהא בשביל עצמי: **אלא לרבי.** הא אע"ג דהוי גדול דהגיע לעונת נדרים ברשותיה דאבוה קאי להזירו (ו) ז) האמר עד שיביא שתי שערות ביד האב להזיר את בנו: אלא

מסורת הש"ס

א) [קמן סב. נדה מו:], ב) [תוספתא נדה פ"ה], ג) [ולילוד יעב"ן], ד) [נר' בתוי"ט אבות פ"ה מכ"ל ד"ה בן י"ג בתלמוד], ה) ל"ל דיה, ו) [נדה פ"ה],

נוסחת הריב"ן

א) כתרין: ב) בן י"ב שנה: ג) מלי מדיר: ד) דהגיע: ה) דהוי: ו) הקדיש: ז) קא סבר: ח) דהא אמר רבי:

הגהות הב"ח

(א) גמ' בשלמא לר' יוסי דאמר עד שיגיע כל"ל ותיבות בר' יהודה נמחק: (ב) שם אי אהיה בשביל אלא ראם גדול אני אהיה בשביל עצמי אלא לרבי דאמר עד שיביא שתי: (ג) רש"י ד"ה מאי שני איסורין דקאמר לאו דקא משוי לה מליקה ואית בה: (ד) ד"ה עד שיביא שתי שערות דהיינו בן י"ג שנים ויום אחד הס"ד ואח"כ מ"ה עד שיגיע לעונת נדרים דהיינו עד בן שנים עשר שנה דמבן י"ב שנה ועד י"ג שנה אם אדם יודע לשם מי: (ה) ד"ה מופלא וכו' שיודע להפליא ולומר וכו' דהיינו בן י"ב לשם מי: (ו) ד"ה אלא לרבי וכו' להזירו דהאמר רבי עד שיביא:

גליון הש"ם

גמ' לימא הני תנאי כתני תנאי. עי' לעיל דף ב ע"ב תד"ה לימא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תד"ה מתקיף וכו' ורבנן וכו' והכי מוכח כל הסוגיא כך לשון רש"י. נ"ב עי' מ"ת דמן וכ"מ"ד בעצמא וכו' עד לבפסוף הוא לשון רש"י זהו כוונת התוס' אבל לפנינו לא נמצא הכי ברש"י דמ"ש כאן בכריתות טעות המגיהים הוא לתקס כתב רש"י בענין אמר אבל בפסחים דף כח נמצא קצת הכי בלשון רש"י ויעו"ש: ב] ד"ה ואי בעית אימא וכו' ויקשה היכי מצי סבר רבי לחנכו ובפרק שני דחולין משמע דסבר וכו' כל"ל: ג] בא"ד בפרק כל שעה (דף כח.). מן בפרק עד כמה נמחק. וב"ב בבמקומן כל"ל והוא בעמוד ת'. מ"מ: ד] ד"ה לימא וכו' בפרק כל שעה (דף לח). נ"ב והוא ריש פרק שם יעו"ש בתוס' ד"ה לימא והתוס' כאן לא ס"ל לתכן מ"ש שם התוס' לשון לימא ולא כהגה' שביינו דף לח דשם אמר ג"כ אם דלמא וזהו הדחיי' ושפיר אמר לימא ומי' לעיל דף ב ע"ב בתוס' ד"ה לימא. מ"מ:

אלא. מליבא דרבי (ו) כגון דאמר להא בשביל אבא להא בשביל עצמי: **אי אייתי ב' שערות מעיקרא.** כלומר הניחא דמתרלת מתני' כוותיה דרבי דלא מיתייב אלא בחדא נזירות אילו אייתי ב' שערות מקמי (ז) הזירו אבוה: **קאים בנזירות דידיה.** כדקאמר איהו אם אני גדול שהבאתי שתי שערות שאיני נתפס בשל אבא אבא בשביל עצמי ואי אייתי שתי שערות לבסוף דהדירו אביו (ח) קאי בנזירות דאבוה ולא חייל עליה נזירות דידיה כלל דהא לא קביל עליה נזירות אלא אם אינו נתפס בשביל אביו וכיון דעדיין לא הביא ב' שערות חל עליה נזירות דאבוה ולא חייל עליה נזירות דידיה כלל: **ואי אייתי** (ט) **בתמנא.** (י) לא ידעינן אי בההיא שעתא דהדירו אביו אייתי ב' שערות אי לא מי ניחא והא כיון דאמר להא בשביל אבא אבא בשביל עצמי אם (ז) אינו נתפס בשביל (ה) אביו ואפשר דקאים בשתים (ו) עשרה והגיע לעונת נדרים ועדיין לא הביא ב' שערות וחל עליו נזירות שלו ונזירות של אביו כילד אמה פוטרו בנזירות אמת והא מיתייב למיקם בנזירות על שלו ועל של אביו: ה"ג **הניחא לרבי יוסי ברבי יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים אלא לרבי דאמר עד שיביא ב' שערות מאי איכא למימר אמרי לרבי ליכא תקנתא עד דיתיב דיליה ויתיב דאבוהי.** כלומר לר' יוסי דאמר דאין האב מדירו אלא עד שמגיע לעונת נדרים ניחא דלא חייל עליה אלא נזירות אחת אלא לרבי דאמר עד שיביא ב' שערות כיון דאמר להא בשביל אבא אבא בשביל עצמי ושניהם יכולין להזיר אמאי לא מיתייב בשתי נזירות אמרי לרבי לית ליה תקנתא עד דעביד דיליה ודאבוה: (ט) [ליתנא אחרינא] **אלא לרבי דאמר כו' הא כרשותיה דאבוה קאים.** כל זמן שלא הביא שתי שערות וב' נזירות קביל עליוה דאפילו רבי מודה דלכשהגיע לעונת נדרים מצי מזיר עצמו ואפי' לא הביא שתי שערות (ג) (ז) והדהירו אבוה הוא דפליגי: ומשני **אלא דאמר.** בגשון זה אבא בשביל אבא כו' כלומר אי אבא מצי (ד) להדירי אבא מזיר בנדר אבא ואם נאו אבא מזיר בשביל עצמי וכיון דאביו יכול להדירו חד נזירות קביל (ה) לחודיה: **אי אייתי ב' שערות מעיקרא.** קודם (ה) שהדירו אביו קאים בנזירות דידיה ולא בנזירות דאבוה דהא יש לאביו רשות בו וכיון דמצי אביו להדירו לא קביל עליה נזירות דידיה: **ואי דאייתי במצעי.** (ו) אחר שהדירו אביו קודם שבא לב"ד ולא ידעינן אי הני ב' שערות הוו ביה כשהדירו אביו אי לא הוו ביה עד השתא (ז) הא השתא על (ח) כרחיך יש מנה ב' נזירות אפשיקא דדילמא לא הוו ביה שתי שערות מעיקרא עד השתא ונמצא נדור בשביל אביו וכשבא לפני ב"ד ואמר אבא בשביל עצמי (ט) ויהא נזיר שני בשביל עצמו דהא הביא ב' שערות במצעי (י) ואי מייתי במצעי מאי דודאי השתא אייתי ב' שערות ונמצא דנדר אביו נדר (ז) וכשבא לב"ד ואמר שני אבא בשביל עצמי הוי נזיר בנדר דידיה ויש נזיר: **מתני' ה"ג כשהגיעו** האיש מגלח על נזירות אביו הוי כו' כילד אי שהיה אביו נזיר והפרים מעות (ב) על נזירותו ומת ואמר הריני נזיר ע"מ שאגלח על מעות אבא אמר רבי יוסי הרי אלו יפלו לנדבה (ג) ואינו מגלח על נזירות אביו אי שהיה הוא ואביו נזירים והפרים מעות שתומין לנזירותו ומת זהו שמגלח כו': **גמ' מ"ט.** אין האשה מגלחת על נזירות אביה: **הלכה היא בנזיר.** שהבן מגלח ואין לנו ללמוד הימנו אלא מה שמקורת הוא בידינו בן ולא בת: **פשיטא.** שהבן מגלח ולא הבת דאין לבת במקום הבן כלום והלכה למה לי: **מהו דתימא יורשין גמירי לה.** שמגלחין על נזירות האב ולא שבא בן לא שבא בת במקום שאין בן: קמ"ל

ואמאי הא ברשותיה דאבוה קאים. [ואפי'] הוי גדול דקס"ד דגדול אם היינו גדול לענין דנדרו נדר דהיינו (לענין) משהגיע לעונת נדרים עד[1] שיביא ב' שערות מצי מדיר ליה ותנא קמא אמר לידע אם הביא] ב' שערות[2]: אלא דאמר להא בשביל אבא להא בשביל עצמי. כלומר לא קאמר דאם קטן שאין נדרו נדר ואם גדול שנדרו נדר אלא אם קטן אני שרשות אבי עלי דהיינו עד הבאת שתי שערות והאי דקאמר אם גדול י"ל דלא גרסינן ליה או שמא ר"ל ואם גדול שהביא שתי שערות וכרבי דאמר דמדיר בנו עד הבאת שתי שערות: **ה"ג אי אייתי ב' שערות מעיקרא קאי** (ברשותיה) בנזירות דידיה ואי בסוף קאי בנזירות דאבוה כי אייתי במיצעי מאי הניחא לרבי יוסי בר' יהודה דאמר לעונת נדרים אלא לרבי מאי ליכא תקנתא עד דיתיב דיליה ויתיב דאבוה. וכן הגיהו בפי' קדמונים וה"פ רבינו חננאל אי אייתי מעיקרא כלומר אם בדקוהו באותה שעה שבא לפני רבן גמליאל ביום שהדירו אביו ומצאו לו ב' שערות קאי בנדרים[3] דידיה ונדרו בשביל עצמו ואי לבסוף כלומר עכשיו שלא נבדק באותו היום אם לא יביא שתי שערות עד לבסוף ל' יום דאישתכח[4] דודאי אלו ל' יום היו בשביל נדר אביו אלא אייתי במיצעי כלומר נגלו בו סימנים תוך ל' היאך יצא ידי נזירות באותן שלשים יום שהרי נזירות אביו מתבטל (עד) אחר הבאת סימנים ואיך יביא קרבנותיו לסוף שלשים יום שהדירו אביו ואיכא למימר דדעתו היה שאפי' יביא סימנים שלא יפסיק נזירות אביו מכל מקום אינו רואי להביא קרבן בשביל נזירות אביו לבד וגם בשביל עצמו כיון שלא פירש וא"ת ואמאי לא פריך הכי [למתניתין א] דהיאך מדיר בנו בנזיר כי מייתי במיצעי מאי וי"ל דמתני' איכא לאוקמי בעודו בשתים י"ב דאף אם מביא הם שומא אבל אהא קא קשיא ליה דקאי ליה אחר שתים י"ג שנה מדקמייתי לת"ק למיבדקיה אם הביא אם לאו דקודם לכן שומא אינון אי נמי יש לפרש דאמתני' ליכא למיפרך דודאי בדקינן במלאת ימי נזירותו ואי מספקינן אי אייתי סימנים במיצעי לא ב[1] (נבדיקיה) אבל אהא קשיא ליה דקאמר דלא תצטער לבדקני דבלא בדיקה תיקן הכל בתנאו דאם קטן אני כאילו [לא] היה אם בדיקה צורך ולכך פריך דהא ודאי אי אייתי במיצעי אינו מתוקן כלל: **הניחא** לר' יוסי בר' יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים. והוא עומד בשתים י"ב[5] ליכא למיחש דהוי שומא וא"ת ניחוש שמא בא לעונת נדרים במיצעי וא"כ אין לו בנזירות אביו לבד ל' יום ופר"ת דעונת נדרים אינה קותרת דנהי דהאב אינו יכול להדירו מכאן ואילך מכל מקום היכא דהדירו קודם לכן משום עונת נדרים לא פקע כיון דלא הוי כ"א דרבנן אבל שערות דאם דאוריימא פקע דאביו א"כ ניחוש לשערות במיצעי [1] י"ל [6] דמיירי תחילת י"ג דאכתי אי הוה ליה במיצעי ה"ל שומא בעלמא ואף אם בא לכלל עונת נדרים באמצע נזירות אין להקפיד לפירוש רבינו תם דעונת נדרים אינה קותרת דנהי נמי דאין מדירו (אלא) כשהגיע לעונת נדרים אכתי קאי בקטנותו וכל כמה דלא הדר ביה הוה בנדר אביו וגם שמא לא יוכל למחות באמצע: אלא לרבי דאמר עד שיביא שתי שערות. והביאו לבדקו בשתים י"ד לידע אם הביא במיצעי מאי: **לרבי** ליכא תקנתא עד דיתיב דידיה. פירוש שאין שתמתין ר' חנינא ד[1] (ל') יום אחר שהדירו אביו דאז ממה נפשך איכא [שלשים] אם לפני הבאת סימנים אם אחר הבאת סימנים ועלתה לו ה[1]נזירות אביו: **האיש** מגלח על נזירות אביו ואין אשה מגלחת כילד מי שהיה הוא ואביו נזירים והפרים אביו מעות לנזירותו ומת ר' יוסי אומר הרי אלו יפלו לנדבה ואיזהו שמגלח על נזירות אביו הרי שהיה אביו נזיר והיו לו מעות שתומין ומת ואמר הריני נזיר ע"מ שאגלח על מעות אבא אם אמר הרי אלו יפלו לנדבה ואיזהו שמגלח על נזירות אביו הרי שהיה אביו נזיר והיו לו מעות שתומין ומת ואמר הריני נזיר ע"מ שאגלח על מעות אבא זהו שמגלח על נזירות אביו ה"ג בפירוש קדמונים ובפירוש רבינו ברוך ובהרבה ספרים היא[6] דהוא ואביו נזיר[7] מגלח על מעות אביו ואם [1] בחיי[8] אביו אינו מגלח: **מאי טעמא.** אין האשה מגלחת על מעות אביה: **פשיטא.** בלא הלכה ידעינן דאין בת מגלחת ולמאי הולרך מילתא דר' יוחנן ור"כ[9] הא דקאמר הש"ס מ"ט מאי קושיא דהכא פשוט לן דבן ולא בת ול"ל דר' יוחנן גופיה אמרה כי הך דנפ' אלו מציאות (ב"מ דף כא.) וכמה אמר ר' יצחק קב בארבע אמות: (וע"ע תוספות פסחים לג. ד"ה תתן וכו' ומה שנראש אם) אם

(ו) לעיל מ: [סוטה כג.], (ז) [לעיל מח: לקמן פא: סוטה כג:], (ח) [נסלם רש"ס],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא אליבא דרבי הא דאמר אהא בש"ל והד"ל עם ד"ה אי אייתי ב' שערות מעיקרא וכו' לומר וכו' מקמי דהדהירו אבוה דקאים בנזירות וכו' לבסוף דהדהירו אביו קאי: (ב) ד"ה ואי אייתי בתמנא דלא ידעינן: (ג) ד"ה הכי גרסינן וכו' דיליה ולתבוה ליבנא אחרינא אלא לרבי וכו' ואהדהירו דאבוה הוא דפליגי: (ד) ד"ה ומשני וכו' מצי להדהירני אהא מזיר בנזיר אבא אבא וכו' דאביו יכול להדהירו חד וכו': (ה) ד"ה אי אייתי וכו' קודם שהדהירו אביו וכו' דמצי אביו להדהירו לא:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה הניחא וכו' דמירי תחלת י"ג. י"ל דבדיבור הקודם כתבו דמכח מתני' ליכא למיפרך דאיכא לאוקמי בעודו בשנת שתים עשרה והיינו דיכלו ימי נזירות קודם המתלת שנת י"ג דליכא חשש שיגיע באמצע לעונה נדרים סמוך לאים ולזה כתב דלר"ת יש לאוקמי תחלת י"ג דהיינו יום ל' קודם תחלת שנת י"ג דלמופלא סמוך לאים כיון דאינו מפסיק וא"ל השערות הא יהיה שומא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תי"ה ה"ג וכו' וא"ת ואמתי לא פריך הכי לתתלוך ונ"ב דהשתם: ב] בא"ד אי אייתי קימנין במיצעי לא נבדקי'. תיבת נבדקי' נמחק. וב"נ נקרינסם. אבל הנהת לא נבדקי' ליתא דהלא אינו רשאי לבקרינ קרבנות'. כ"כ בא"מ: ג] ד"ה הניחא וכו' לשערות במיצעי. ב"ג הגה"ה בא"ל מ"מ: ד] ד"ה לרבי וכו' ר' חנינא כ'. נמחק ל' וב"ב שיש בא"ל מ"מ: ה] בא"ד ועלתה לו נזירותו אי אביו נזיר כו' כילד אמה אביו נזיר וכו' ואם אינו כחי אביו בא"ל מ"מ:

פי' הרא"ש

הא ברשותיה דאבוה [קאי] דס"ד דלר' נמי קטן וגדול לענין נדרים קאמר ולהכי פריך אפי' הגיע לעונת נדרים ברשות אבוה קאי. ומשני דאליבא דר' לאו קטן וגדול לענין נדרים קאמר אלא קטן וגדול ממש בהבאת שערות. והיינו אם בשביל אבא בגון שלא הבאתי ב' שערות אהיה בשביל אבא. ואם לאו שהבאתי ב' שערות אהא בשביל עצמי. ומילתא דפשיטא הוה דלר' הוי פי' הכי אלא דתלמודא שקיל וטרי לפ' דברי רבי משום דבעי לאקשויי עליה. אי אייתי ב' שערות. בשעה שאמר ר' חנינא תנאי זה קא מייתי בנזי' דידיה וניחא לר' שיביא קרבנותיו בשביל נזירותו: אי לבסוף קאי מייתי בנזירות אביו וניחא נמי אם לא הביא ב' שערות עד ששלמו ימי נזי' דמייתי בנזיר אביו: אלא אי אייתי במצעי. אם לא הביא ב' שערות ביום שהדהירו אביו וטרם ימי נזירותו הביא ב'

סט א ב מיי' פ"ח מהל' מזיכות הל' ע"ו:

נוסחת הריב"ן

ו) דהדהירו אביו: ב) קאים: ג) במצעי דלא ידעינן כו': ד) אייתי: ה) אבא: ו) בכ"י כתוב כאן גליון: ז) ב' שערות ומהדרת אבוה הוא דפליגי: ח) קביל עליה לחודיה: ט) לאחר: י) (הא דשתמא) ליתא בכ"י: כ) כרחו: ל) יפה: מ) במיצעי. מפי המורה ומלאתי ולא מיתי כו': נ) נדר הוא: ס) מעות שתומים: ע) ולין זה:

הגהות התוספות

1. ל"ל ות"ק ס"ל עד. 2. מיצעו ותנא קמא אמר לידע אם הביא ב' שערות. 3. ל"ל בנדר. 4. ל"ל אישתכח. 5. ל"ל י"ג. 6. ל"ל היא דאיפכא. 7. ל"ל מזירים. 8. ל"ל ואם לא נזר בחיי. 9. ל"ל וא"ת.

מוסף רש"י

האיש מגלח על נזירות אביו. אם נדר אביו בנזירות ואפרים קרבנותיו ומת והיה בני נזיר, הבן מגלח ביום מלאת ומביא קרבנות שאפרים אביו (סוטה כג.). הלכה היא בנזיר. הלכה למשה מסיני היא בהלכות נזיר (שם שם כג:).

הדרן עלך מי שאמר

פי' הרא"ש (המשך)

שערות אליבא דר' היאך יביא קרבנות נזי' דבהבאת שערות פסק נזי' אביו כדקתני בתוס' (ובמתני' פרוך לעיל) ובשביל עצמו לא הוי נזי' אא"כ הביא סימנים בשעת התנאי. ואפי' א"ת שהיתה כוונתו שאם יביא סימנים קודם שישלים נזי' אביו שיהא נזיר בשביל עצמו. מ"מ לא משכחת לה שיהא ראוי להביא קרבנו' בהשלמת נזירות אביו מיד. ובריתא משתמע (הרי טעי' תנאי יוכל להביא) [דמביא] קרבנותיו בהשלמת נזירות אביו בלא שום ספק: הניחא לר"י בר יהודה דאמר עד שיגיע לעונת נדרים ניחא. דאפי' אם הגיע לעונת נדרים במצעי לא בטלה נזי' אביו. ולהביא ב' שערות לא חיישי' דבשנת י"ג הוי קאי [עדיין] ואפי' אם הביא ב' שערות הוי (גדול) [קטן] דשומא נינהו. וקשה לי [הא] ר"י בר יהודה הוא דאמר פרק יוצא דופן דשמנת ט' ואילך אם הביא ב' שערות הוי גדול. ואיכא למימר כיון דמילתא דלא שכיחא היא שיביא סימנים קודם שיהא בן י"ג לא חיישינן שמא הביא. ה"ג האיש מגלח על נזי' אביו ואין האשה מגלחת על נזי' אביה. כיצד מי שהיה הוא ואביו נזי' והפריש אביו מעות שתומים לנזירותו א"ר יוסי הרי אלו יפלו לנדבה שאין זה מגלח על נזי' אביו דכיון דבחיי אביו נדר והיו שניהם חייבי' קרבן דבה"ג לא לית מידי הלכה: מי שהיה אביו נזיר והיו לו מעות שתומים ומת ואמר הבן הריני נזי' ע"מ שאגלח על מעות אבא זהו שמגלח על מעות אביו: מאי טעמא מגלח על נזי' אביו מאי שנא משאר קרבנות דאמר לעיל דקרבנו הוא יוצא ואינו יוצא בקרבן אביו: פשיטא מאי למימרא וכו' וכיון

אם תימצי לומר פליגי. רבנן עליה דר' יוסי מדקתני במתני' ר' יוסי אומר משמע דפליגי רבנן עליה ואם תימצי לומר פליגי רבנן אריש דקאמר ר' יוסי אם נדר בחיי אביו אינו מגלח ואמרי רבנן דמגלח בכל ענין [או] אסיפא דקאמר דנדר לאחר מיתה מגלח על [נזירות] אביו ואמרי רבנן אינו מגלח: **תא** שמע. דאריש פליגי דתניא כילד אמרו האיש מגלח על מעות אביו מי שהיה אביו נזיר והפרים אביו מעות לנזירותו ומת ואמר הריני נזיר ע"מ שאגלח על מעות ב) אביו אבל מי שהיה הוא ואביו נזירים והפרים אביו מעות לנזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי רבי יוסי ר"א ור' מאיר ור' יהודה אומרים זהו שמגלח על מעות אביו בעי רבה יש לו שני בנים נזירים מהו הילכתא גמירין לה כל דקדים (ג) גלח גלח או דילמא ירושה גמירין לה ופלגא הוי בעי רבא בכור ופשוט מאי הילכתא גמירין לה והילכך לא בעי גלוחי לפום מאי דשקיל או דילמא ירושה היא וכי היכי דשקיל פי שנים הכי מגלח ואם תימצי לומר ירושה היא דולפום דשקיל מגלח ובחולין הוא דאית ליה פי שנים אבל בהקדש לא או דילמא כיון דקני ליה לגלוח לא שנא אביו נזיר עולם והוא נזיר סתם אביו נזיר סתם והוא נזיר עולם מאי כי גמירין הילכתא בסתם נזירות או דילמא הלא שנא ואם תימצי לומר הכא אידי ואידי נזירות טהרה בעי רב אשי אביו נזיר טמא והוא נזיר טהור אביו נזיר טמא מאי תיקו:

הדרן עלך מי שאמר

בית (ג) שמאי אומרים הקדש טעות הקדש וב"ה

בנזירות אביהן וכי היכי דשקיל המי בכור פי שנים בכל הנכסים הכי (ה) בהאי נמי מגלח פי שנים: ז) **ובחולין הוא דאית ליה.** לבכור פי שנים: **אבל בהקדש.** לאחר שנקרב הקרבן ומבקשין לאוכלו לא שקיל פי שנים ח) אלא מולקין ביניהם בשוה: **או דילמא.** כי היכי דקני ליה פי שנים לגלח בהן הכי נמי לענין חלוקה לאחר שהקריבו קרבנותיהן אע"ג דמוקדשין הן שקיל בהו פי שנים: **כי גמירי הילכתא בסתם נזירות.** היכא דתרוייהו קיימי בסתם נזירות אבל היכא דחד מינהון נזיר עולם לא או דילמא לא שנא: **ואם"ל הכא.** כיון דנזירות דאבא ונזירות דבנו נזירות דטהרה הוא מגלח הכא על נזירות האב: **בעי רב אשי היכא דאביו נזיר טמא והוא נזיר טהור.** מהו להוסיף על מעות לפורין שהפרים אביו להביא בהן ט) קרבנות וכן אם אביו טהור והוא טמא מהו להביא לפורים באותן מעות שהפרים אביו לנזירות טהרתו י) תיקו:

הדרן עלך מי שאמר

בית שמאי אומרים הקדש טעות (ו): ד) **כילד אמר שור שחור שילא מביתי ראשון.** בשחרית יהא הקדש וילא לבן הרי זה הקדש וכן בשיעלה דינר של כסף או חבית של שמן כולן הקדש הואיל וילאו בראשונה ואף על גב שלא נתקיימו דבריו שהוא סבור שילא שחור כ) ויעלה דינר של זהב וחבית של יין תחילה: ובית

קמ"ל הלכה. בן ולא בת: **ואם תימצי לומר פליגי אריש.** הוא דפליגי ט) רבנן דאמרי שאף מגלח על נזירות אביו ב) ולא שני להו לרבנן בין ריש לסיפא שבכולן האיש מגלח על נזירות אביו: **או אסיפא פליגי.** לרבנן סבירא להו איפכא (ב) דלמא מאי דשמיע להו מר' יוסי דאמר בריש לא סבירא להו מגלח על נזירות אביו סבירא להו לרבנן הוי מגלח ומאי דקא"ר יוסי בסיפא דהוי מגלח סבירא להו לרבנן דאינו מגלח: ה"ג **ת"ש כילד אמרו האיש מגלח על נזירות אביו מי שהיה אביו נזיר והפרים אביו מעות לנזירותו ומת ואמר הריני נזיר על מנת שאגלח על מעות אבא זהו שמגלח על מעות אביו אבל מי שהיה הוא ואביו נזירים והפרים אביו מעות לנזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי ר' יוסי ר' אליעזר ור' מאיר ורבי יהודה אמרו** ג) **זה הוא שמגלח על מעות אביו בעי רבה יש לו שני בנים נזירים מהו הילכתא גמירין לה כל דקדים** (ד) **גלח גלח או דילמא** ירושה גמירין לה ופלגא הוי בעי רבא בכור ופשוט מאי הילכתא גמירין לה והילכך לא בעי גלוחי לפום מאי דשקיל או דילמא ירושה היא וכי היכי דשקיל פי שנים הכי מגלח ואם תימצי לומר ירושה היא ולפום דשקיל מגלח ובחולין הוא דאית ליה פי שנים אבל בהקדש לא או דילמא כיון דקני ליה לגלוח לא שנא אביו נזיר עולם והוא נזיר סתם אביו נזיר סתם והוא נזיר עולם מאי כי גמירין הילכתא בסתם נזירות או דילמא הלא שנא ואם תימצי לומר הכא אידי ואידי נזירות טהרה בעי רב אשי אביו נזיר טמא והוא נזיר טהור אביו נזיר טמא מאי תיקו:

הדרן עלך מי שאמר

בית ג) שמאי אומרים הקדש טעות הקדש

אביו ואם אינו יורשו והבנים יורשים היאך תגלח על נזירות אביה: מהו דתימא דרושה גמירי לה דכל מי שהוא יורש מגלח: איכביא להו פליגי רבנן עליה דר' יוסי ואת"ל פליגי אריש אפי' הוא ואביו נזירים מגלח על מעות אביו. או אסיפא דאפי' נזר אחר מיתת אביו אינו מגלח לית להו הלכה: ת"ש אריש פליגי. ה"ג דתניא כיצד אמרו האיש מגלח על נזירות אביו מי שהיה אביו נזיר והפרישו אביו מעות לנזירותו ומת ואמר הריני נזיר ע"מ שאגלח על מעות אבא אבל מי שהיה הוא אביו נזירים והפרישו אביו מעות על נזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי ר' יוסי ר' אליעזר ור"מ ור' יהודה אמרו זהו שמגלח על נזי' אביו. בעי רבא יש לו ב' בנים. לר' יוסי שנדרו אחר מיתת אביהם ולרבנן אף בחיי אביהם הלכה: מירה לה כל דקדים מגלח אי שקדם לידור נזי' בתחילה או דילמא ירושה גמירי ופליגי: בעי רבא ר' ולעיל גרס רבה דאי חד אמורא הוא לא הול"ל פעם שנית: בכור ופשוט מהו. ל"ל דאת"ל קאמר דאפי' אם ירושה גמירי ופליגי ר"מ (בכור) [פשוט] פשוט אבל בכור ופשוט לא קרי ביה בכל אשר מצא לו או דילמא כל דין ירושה אית ליה: ואת"ל לפום מאי דשקיל מגלח בחולין הוא דאית ליה פי שנים כגון שאמר אביו אלו מעות לנזירותי ולא אמר לקרבנות נזירותי אבל בהקדש לא אם אמר לקרבנות נזירותי: וה"ה מצי למבעי גם בפשוט אי גמירי הלכה במעות הקדש. ופי' זר הוא. ויר' ז) לפרי' דסיומא דמילתא היא ואת"ל ירושה היא לפום מאי דשקיל מגלח בב' פשוטי' כל חד מגלח לפום מאי דשקיל ולא אמרי' כל דקדים מגלח: אחרי הכי בכור ופשוט לא מגלח לפום מאי דשקיל בשאר נכסים דבחולין הוא דשקיל פי שנים דקרינן ביה בכל אשר ימצא לו או ילמא לא שנא: אביו נזיר עולם וכו' כי גמירי הלכתא בסתם נזיר פי' כששניהם בסתם נזי' וה"ה דמצי למבעי אם שניהם נזיר עולם אלא שקצר התלמוד

ז) ל"ל ומ"ש לפרש דמילתא דמילתא היא וכו' ולפום מאי דשקיל מגלח ה"מ ב"כ פשוטים וכל דקדים מגלח אבל בכור ופשוט וכו'.

עין משפט נר מצוה

ג) א ב ג ד מי' פ"ח מהל' מירות הלכ"ו: **א** ה מי' סס הלכ"ז: **ב** ו מי' סס הל"ז:

מוסף רש"י

הקדש טעות הקדש. שמוכר כשיגלח ודיגר זהב כשיעלה ומכניס של יין לכשתעלה הוו הקדש, אע"פ שלא יפלו לגמורה כמו שאמר הוו הקדש (ראה"ה בשמו).

פי' הרא"ש

רבת אינה יורשת והבנים יורשים היאך תגלח על נזירות אביה: מהו דתימא דרושה גמירי לה דכל מי שהוא יורש מגלח: איכביא להו פליגי רבנן עליה דר' יוסי ואת"ל פליגי אריש אפי' הוא ואביו נזירים מגלח על מעות אביו. או אסיפא דאפי' נזר אחר מיתת אביו אינו מגלח לית להו הלכה: ת"ש אריש פליגי. ה"ג דתניא כיצד אמרו האיש מגלח על נזי' אביו מי שהיה אביו נזיר והפרישו אביו מעות לנזירותו ומת ואמר הריני נזיר ע"מ שאגלח על מעות אבא אבל מי שהיה הוא אביו נזירים והפרישו אביו מעות על נזירותו ומת הרי אלו יפלו לנדבה דברי ר' יוסי ר' אליעזר ור"מ ור' יהודה אמרו זהו שמגלח על נזי' אביו. בעי רבא יש לו ב' בנים. לר' יוסי שנדרו אחר מיתת אביהם ולרבנן אף בחיי אביהם הלכה: מירה לה כל דקדים מגלח אי שקדם לידור נזי' בתחילה או דילמא ירושה גמירי ופליגי: בעי רבא ר' ולעיל גרס רבה דאי חד אמורא הוא לא הול"ל פעם שנית: בכור ופשוט מהו. ל"ל דאת"ל קאמר דאפי' אם ירושה גמירי ופליגי ר"מ (בכור) [פשוט] פשוט אבל בכור ופשוט לא קרי ביה בכל אשר מצא לו או דילמא כל דין ירושה אית ליה: ואת"ל לפום מאי דשקיל מגלח בחולין הוא דאית ליה פי שנים כגון שאמר אביו אלו מעות לנזירותי ולא אמר לקרבנות נזירותי אבל בהקדש לא אם אמר לקרבנות נזירותי: וה"ה מצי למבעי גם בפשוט אי גמירי הלכה במעות הקדש. ופי' זר הוא. ויר' ז) לפרי' דסיומא דמילתא היא ואת"ל ירושה היא לפום מאי דשקיל מגלח בב' פשוטי' כל חד מגלח לפום מאי דשקיל ולא אמרי' כל דקדים מגלח: אחרי הכי בכור ופשוט לא מגלח לפום מאי דשקיל בשאר נכסים דבחולין הוא דשקיל פי שנים דקרינן ביה בכל אשר ימצא לו או ילמא לא שנא: אביו נזיר עולם וכו' כי גמירי הלכתא בסתם נזיר פי' כששניהם בסתם נזי' וה"ה דמצי למבעי אם שניהם נזיר עולם אלא שקצר התלמוד

מסורת הש"ס

ב) כ"ל מ"מ, ג) [תוספתא פ"ג ה"ט], ד) ערכין כג. ב"ב קכ:, ד) שיין לקמן לא.,

נוסחת הריב"ן

ט) דרבנן אמרי: ב) גלח שני להו לרבנן: ג) שאמר: ד) אחר: ה) יביא חציו: ו) שני בנים: ז) כתולין: ח) פי שנים בו גלח: ט) קרבנותיו: י) טהרתו לא ידעינן מיקו: כ) שחור לאשון:

הגהות הב"ח

(א) גמ' כל דקדים מגלח אי דילמא כל"ל ותיבת גלח נמחק: (ב) רש"י ד"ה אי אסיפא וכו' איפכא דשמיע להו כל"ל: (ג) ד"ה ה"ג ת"ש כילד וכו' והכי משמע זהו שאמרו כשנזר אחר מיתת אביו ואמר הריני נזיר על מנת שאגלח על מעות אבא מגלח על נזירות אביו אבל מי: (ד) ד"ה בעי רבא וכו' ופשוט ובאו לגלח: (ה) ד"ה הילכתא וכו' בכל הנכסים הכי נמי בהאי מגלח: (ו) ד"ה ב"ש כו' הקדש טעות הקדש כילד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה ופלגא הוי כלומר כל"ל: ב) תד"ה ת"ש וכו' שאגלח על מעות אבי מגלח על מעות אביו אבל. כל"ל מ"מ: ג) ד"ה בעי רבא וכו' אי דילמא ירושה גמירי כי היכי דטול. תיבות היכי דטול נמחק. וי"ב מגלח יטול פי שנים ממעות כל"ל: ד) **בא"ד** שהפרים אביו לקרבנות נזירותו כן מגלח. תיבות כן מגלח נמחק:

הגהות התוספות

1. תיבת ה"ג נמחק. 2. ל"ל בשאר. 3. ל"ל כי היכי דטול פי שנים בשאר נכסים יטול ממעות כו'. 4. ל"ל ואת"ל ירושה גמירי ולפום דשקיל מגלח בחולין הוא כו'. 5. ל"ל שנייסם. 6. ל"ל דנזירות. 7. ל"ל מ"ל אודו לן בהקדש טעות דפליגיתו עלן.

פי' הרא"ש (המשך)

ואת"ל קאמר: אביו נזיר טמא נטמא והפרישו מעות לצפורים ואשם ומת מהו שיוסיף הבן על אותן מעות להביא קרבנ' נזי' טהרה או להפך מאי. **סליק פרקא ב"ש** אומרים הקדש טעות הקדש. כדמפרש ואזיל כיצד אמר שור שחור שיצא מביתי ראשון הרי הוא הקדש. ב"ש אומרים